

Naslov knjige

Jedno pero¹

(iz zbirke priča 20 + 1 NAJBOLJA PRIČA ZA LJETO 2014.)

Autor

Ksenija Kušec

Bibliografski podaci:

Kratka priča Jedno pero objavljena je u zbirki kratkih priča 20 + 1 NAJBOLJA PRIČA ZA LJETO 2014. uz priče drugih suvremenih hrvatskih pripovjedača. Od tada do danas na internetskim portalima objavljena je pod trima naslovima: Jedno pero, Baka u mom džepu i Revolucija. Najčešće se pojavljuje pod posljednjim naslovom pa i poveznice pod „D“ podrazumijevaju priču pod „Revolucija“.

Autor : Ksenija Kušec
Zemlja: Hrvatska
Jezik: hrvatski
Vrsta: kratka priča
Nakladnik: Brod knjižara, Zagreb
Godina izdanja: 2014.
Vrsta izdanja: knjiga s mekim koricama
ISSN 1849-0026

¹ Ista priča autorice Ksenije Kušec, od trenutka objavljivanja u medijima, mogla se pronaći pod trima različitim naslovima: *Jedno pero*, *Baka u mom džepu* i *Revolucija*. Iako se na internetskim portalima pojavljuje pod posljednjim naslovom *Revolucija*, u ovim materijalima koristit će se naslov *Jedno pero* pod kojim je objavljena 2014. u zbirki *20 + 1 NAJBOLJA PRIČA ZA LJETO 2014.*

Linkovi (adaptacije, osvrti, potpuni tekstovi itd.)

- <https://www.vecernji.hr/kultura/revolucija-972367>
- <http://radio.hrt.hr/ep/boje-haljine-teta-vanda-ksenija-kusec/251042/>
- <http://fama.com.hr/ksenija-kusec-nije-dobro-naci-se-u-mojim-knjigama/>
- <https://www.youtube.com/watch?v=ARzRHBiumYI>
- <https://www.youtube.com/watch?v=v3EnYzQldNE>

Tema:

Priču u prvome licu pripovijeda neimenovana djevojka koja stiže prekasno u bakin, sad već potpuno ispražnjen stan. Vlasnik stana postala je banka. Iako se precizan razlog zbog čega nekretnina nije ostala u obiteljskom vlasništvu ne saznaje, daje se naslutiti da se radi o naplati duga plijenidbom pokretnina i nekretnine. Unuka odlučuje ustrajati u borbi da vrati obiteljsko vlasništvo. Tema je društvena.

Kratki sažetak:

Djevojka ulazi u ispražnjen stan svoje bake, zakasnila je, bankari su ga ispraznili pa se nije mogla oprostiti ni sa stvarima ni s prostorom koji su je vezali uz djetinjstvo. Ljuta je, no u praznim prostorijama naviru sjećanja na sreću koju je osjećala uz baku. Prisjeća se izgleda pokućstva i predmeta, gleda mjesto na kojem je stajala peć, tegla s cvijećem, promatra zidove s tragovima slika, odlazi u kuhinju pa na balkon... Ničeg više nema. Ostalo je sjećanje, ono priziva scene iz djetinjstva i zanimljive razgovore s bakom. Od nje je mnogo naučila. Kao da govori sama sa sobom pa spominje *supntof*, *ajngemahtes*, *ašnbeher*, *nahkasl*, *cukerdozu*... predmete i sitnice koje joj bude maštu pa se stalno vraća u prošlost. Od svih bakinih stvari, na podu je pronašla samo jedno pero. Ljuta i povrijeđena nepravdom, odlučuje ipak krenuti u borbu za povrat imovine.

Zašto je ova priča prikladna za ciljanu grupu RSP?

U priči je opisan događaj iz svakodnevice, zapravo surove stvarnosti. Učenici znaju prepoznati društvenu nepravdu i prepoznati iste i/ili slične motive u književnim tekstovima. Ova priča prikladana je za analizu i interpretaciju s ciljanom grupom RSP čitatelja jer poziva na razumijevanje društvenog problema u kojem se našla djevojka (ostala je bez prava vlasništva na obiteljski stan). Bezizlazna situacija u kojoj se našla očito ne zbog svoje pogreške izaziva u učenicima empatičnost i kritičnost prema nedjelotvornoj administraciji i tromom sustavu zbog čega dolazi do takvih problema. Priča je prikladana za rad s učenicima i zbog jezičnosti osobitosti: sadrži germanizme tipične za razgovorne idiome starijih ljudi u Zagrebu i sjevernim dijelovima

Hrvatske pa je tekst priče iskoristiv kao lingvometodički predložak za nastavu leksikologije u četvrtom razredu.

Kako se interesi čitatelja odražavaju u ovoj knjizi?

S obzirom na to da su društveni problemi vječno i svugdje prisutni, ova priča može pobuditi čitateljski interes iz više razloga.

1. Glavni je lik (i pripovjedačica) mlada osoba koja se odlučuje izboriti za svoja prava i prkositi tromom sustavu.
2. Sjećanje, povratak u djetinjstvo, u mislima ponovno proživljavanje trenutaka s dragom osobom – opća su iskustva koja pomažu da čitatelj bude empatičan prema glavnome liku i osvijesti sličnost sa samim sobom.
3. Tekst nudi jezične sadržaje koji nas povezuju s prošlošću, budi emocije prema uspomenama i potiče na razmišljanje o stvarnim životnim problemima.

Zašto je ova priča motivacijska za učenike?

Učenici se suočavaju sa stvarnim životnim problemim prisutnima u njihovoj bližoj ili daljoj sredini, pronalaze sličnosti u svojim iskustvima.

Prepoznaje li se povijesni, politički, multi/ interkulturalni, migrantski ili sličan kontekst u ovoj knjizi/ priči? Ako da, navedite ukratko.

U ovoj priči prepoznaje se sadašnji, stvarni, društveni kontekst: opseg *društvene odgovornosti banaka te državna zakonska regulativa u kojoj se pojedinac (pre)često osjeća prevareno i nazaštićeno.*

METODOLOGIJA

Naziv aktivnosti

Prazan stan

Opis aktivnosti

Trajanje: 4 x 45 minuta (dva dvosata – 2 x 45 min)

Dob učenika: 17 - 18 (četvrti razred SŠ)

1. sat

Uvod sata: cijeli razred (svi učenici)

Zadace učenika: učenici slušaju uvod u priču, nastavnik čita:

Penjem se praznim stubištem i jasno mi je: zakasnila sam. Bankari su ispraznili bakin stan do čistoga kraja. Na ulaznim vratima umjesto brave je rupa, a vrata su odškrinuta. To je valjda ono neko međuvrijeme, kad im više nije važno hoće li netko ući i ukrasti nešto. Ionako su već postali vlasnici, sve je crno na bijelo. (...)

- nakon uvoda učenici zamišljaju i komentiraju mogući razlog zbog kojega su „bankari ispraznili stan“
- pretpostavljaju koliko godina ima pripovjedačica / glavni lik
- komentiraju svoje ideje o završetku priče

Središnji dio sata: cijeli razred, kasnije parovi

Zadace učenika:

- nakon uvodne rasprave dobivaju tekst priče u cijelosti i čitaju priču do kraja
- u parovima komentiraju fabulu, iskazuju svoja mišljenja, komentiraju lik pripovjedačice i događaj
- nakon rada u paru slijede usmeni iskazi o dojmu koji je priča izazvala (izvješćuje učenik kako je njegov par doživio priču)
- slijedi pitanje *Znate li značenje svih riječi u priči Jedno pero?*
- učenici u paru traže značenja manje poznatih i nepoznatih riječi (*supntof, ajngemahtes, ašnbeher, nahkasl, cukerdoza*) na internetskim stranicama

- zaključuju zašto se ove riječi nalaze u suvremenoj priči
- predlažu učenicu koja će glumiti djevojku koja pripovijeda svoju priču
- troje učenika dobrovoljno čine skupinu „pomagača“ koji će pomagati djevojci pri odgovorima koje će postavljati svi ostali učenici

Završni dio sata: „djevojka“, skupina dobrovoljaca i ostatak razreda

Zadaće učenika:

- djevojka glumi pripovjedačicu
- skupina dobrovoljaca (troje učenika) oblikuje odgovore na koje djevojka neće samostalno znati odgovoriti
- razred ispituje djevojku na temelju sadržaja priče

2. sat

Uvodni dio sata: „djevojka“, skupina dobrovoljaca i ostatak razreda (nastavak na završni dio prethodnoga sata)

Zadaća učenike:

- djevojka glumi pripovjedačicu
- skupina dobrovoljaca (troje učenika) oblikuje odgovore na koje djevojka neće samostalno znati odgovoriti
- razred ispituje djevojku na temelju sadržaja priče

Središnji dio sata: cijeli razred

Zadaće učenika:

- učenici samostalno bilježe informacije o pročitanoj priči (informacije su unaprijed opisane učenicima²)
- učenici istražuju na internetskim stranicama podatke o suvremenoj hrvatskoj autorici Kseniji Kušec

² Budući da se radi o učenicima 4. razreda, način rada otprije je dogovoren pa se takav jednostavan zadatak ne objašnjava svaki put ispočetka. Zapisuju se osnovni elementi analize i interpretacije priče: tema, motivi, lik, mjesto i vrijeme radnje, poanta priče, stil i jezik.

- nakon 10 minuta prikupljeni podaci o autorici zapisuju se na ploču, učenici bilježe najvažnije informacije (okvir „najvažnije informacije“ unaprijed je opisan učenicima³)

Završni dio sata: cijeli razred

Zadaće učenika:

- izbor najprihvatljivije učeničke ideje s prošloga sata – Što se zapravo dogodilo u priči da je pripovjedačica zatekla potpuno prazan bakin stan?
- diskusija: Je li pripovjedačica autorica priče?

3. sat

Predmetno područje: JEZIK

Uvodni dio sata: pet skupina (četvero učenika)

Zadaće učenika:

- učenici se prisjećaju riječi koje im nisu bile poznate ili su im bile manje poznate u priči Jedno pero (*supntof, ajngemahtes, ašnbeher, nahkasl, cukerdoza*)
- ponavljaju svoje zaključke o tome zašto je autorica upotrijebila baš ove riječi u suvremenom hrvatskom tekstu
- Koje slične strane riječi (posuđenice) koristite vi ili ste čuli druge da ih koriste? (Jedan učenik u skupini zapisuje na papir pa potom svi predstavnici skupina zapišu prijedloge na ploču. Nastavnik vodi računa da su primjeri valjani, dakle *germanizmi*. Time se stvara popis riječi koje će poslužiti za uvod u jezičnu nastavnu jedinicu *Jezično posuđivanje – germanizmi u hrvatskom jeziku*)

Središnji dio sata: pet skupina

Zadaće za skupine:

- svaka skupina radi na riječima koje je predložila: razgovaraju o njihovoj upotrebi u jezičnoj praksi (zamišljaju i demonstriraju situacije u kojima bi njihova upotreba bila primjerena)
- predstavnici skupina izvješćuju o rezultatima diskusija u skupinama

³ Isto kao i 1! Radi se o osnovnim podacima koji opisuju autoričin život i djelo.

Završni dio sata: pet skupina

Zadaća za sve učenike:

- učenici pišu sastavak (metoda „vruće olovke“) u kojem pripovjedačicu iz priče Jedno pero zamišljaju u novoj situaciji:
Nakon što je izašla iz stana, uputila se u banku, tražila je razgovor s odgovornom osobom za svoj slučaj. Pojavljuje se gospođa u službenom kostimu i poziva ju u kancelariju.
- učenici moraju koristiti postojeće i nove germanizme u zamišljenom razgovoru

4. sat

Uvod sata: cijeli razred (svi učenici)

Zadaće učenika:

- čitanje sastavaka

Središnji dio sata: cijeli razred

Zadaće učenika:

- vrednovanje učeničkih sastavaka (imajući u vidu da su nastali metodom vrućih olovaka)
- proglašenje najuspješnijeg sastavka
- diskusija o komunikaciji između zamišljenog lika i postojećeg u priči

Završni dio sata: cijeli razred

Zadaće učenika:

- vrednovati nastavnu jединicu (sva četiri sata) anketom; u anketu uključiti pitanje o mogućnosti da učenici pročitaju još neku priču Ksenije Kušec u istom obrazovnom razdoblju

*

Materijali za podršku:

- isprintana priča Jedno pero
- ili <https://www.vecernji.hr/kultura/revolucija-972367>

Evaluacija i metoda procjene:

Evaluacija nastavnog procesa bit će vidljiva iz rezultata ankete provedene na 4. satu. Prema reakcijama učenika tijekom sva četiri sata nastavne jedinice nastavnik procjenjuje zainteresiranost za temu i autoricu koja se bavi društvenom tematikom.

Učinak aktivnosti na RSP čitanje ili motiviranje za čitanje:

Nakon pročitano uvodnog ulomka priče i razvijene diskusije o mogućim problemima zbog kojih je stan ispražnjen, učenici pokazuju zainteresiranost

za emocionalno stanje pripovjedačice. Ubrzo zauzimaju zaštitnički stav prema njoj, prepoznaju i osuđuju društvenu nepravdu te navode moguća rješenja.

Povezanost s kurikulumom

Nastavni programi za gimnazije, 4. razred:

Hrvatski jezik:

jezik – leksikologija, upotreba tuđica, germanizmi

književnost – suvremena književnost i postmodernizam

Politika i gospodarstvo: pravo ili potreba za redom i sigurnošću

Znanje, vještine i kompetencije:

- a) prepoznati ozbiljne probleme društva kojem pripadamo i vremena u kojem živimo; procijeniti mogućnosti i smjer djelovanja kako bismo društveni problem pokušali riješiti; djelovati, a ne pasivno promatrati
- b) artikulirati nastali problem, opisati ga, argumentirano komunicirati s drugima o problemu, pokazati empatiju, kritički čitati književni tekst
- c) komunikacijske kompetencije; sposobnost rada u timu, informiranje i djelovanje

Bibliografska referenca koja će se koristiti tijekom aktivnosti

Autor: Ksenija Kušec
Zemlja: Hrvatska
Jezik: hrvatski
Vrsta: kratka priča
Nakladnik: Brod knjižara, Zagreb
Godina izdanja: 2014.
Vrsta izdanja: knjiga s mekim koricama
ISSN 1849-0026
Broj stranica: priča Jedno pero – 5 str., zbirka u cijelosti 171 str.

Kratki opis digitalnih izvora

Za bolje upoznavanje autoričina života i stavova o književnom radu predlaže se:

- <http://radio.hrt.hr/ep/boje-haljine-teta-vanda-ksenija-kusec/251042/>
- <http://fama.com.hr/ksenija-kusec-nije-dobro-naci-se-u-mojim-knjigama/>
- <https://www.youtube.com/watch?v=ARzRHBiumYI>

Rezultati

Učenici će moći:

- prepoznati, opisati i komentirati društvenu nepravdu kao književnu temu i stvarni životni problem
- razumjeti zašto suvremeni književni tekstovi progovaraju o različitim pojavama društvene nepravde
- angažirano reagirati na slične pojave u svojoj svakidašnjici

Preporuke

Priča **Jedno pero** Ksenije Kušec opisuje bakin stan u kojem ničeg više nema. Ispraznili su ga bankari. Pripovjedačica je djevojka kojoj sjećanje u praznini stana priziva scene iz djetinjstva i zanimljive razgovore s bakom. Od nje je mnogo naučila. Od svih bakinih stvari, na podu je pronašla samo jedno pero. Ljuta i povrijeđena društvenom nepravdom, odlučuje ipak krenuti u borbu za povrat imovine. Lako je prepoznati potrebu da se djeluje, a ne promatra pa učenici brzo stanu na stranu lika koji se nađe u vrtlogu društvene nepravde. „Stanu u njezine“ cipele i pokušavaju joj predložiti različita rješenja.

(Priču je moguće pronaći i pod naslovima **Baka u mom džepu** ili **Revolucija**.)